

Der er brug for mere tværfaglig viden

Torsdag den 18. september var Den Danske Dyrlægeforening, JA og DM sammen om at holde en konference om dyrevelfærd med den tvetydige titel Velfærd – fornuft eller for dyr. I forvejen havde de deltagende medlemmer modtaget et temanummer af deres respektive fagblade med artikler om emnet, hvilket blev belyst med seks faglige oplæg på konferencen. Og dette foregik i flotte omgivelser i Fællessalen på Christiansborg

TINA SØRENSEN OG JEANNE W. JOHANNESSEN
ANIMAL SCIENCE STUDERENDE • KU SUND

Første oplægsholder på talerstolen var fødevarerminister Dan Jørgensen.

- Dyrevelfærd er blevet et vigtigt emne på dagsordenen, da det vækker følelser i folk, slog han straks fast og fortalte om, hvordan han som ung brændte efter at blive dyrlæge, og at dyrevelfærd altid har været et emne, der har ligget ham stærkt på sinde.

Videre gjorde han det klart, at han ikke har ændret sine holdninger til dyrevelfærd, efter at han er blevet fødevarerminister, men han indrømmede dog, at han har modificeret sit syn på dansk landbrug.

Som vigtige indsatsområder fremhævede Dan Jørgensen bl.a. pattegrisedødelighed, kastration af smågrise og spise- og hvilepladser til kvæg, og han understregede samtidig, at øget dyrevelfærd også kan give øget indtjening.

I sit indlæg lagde fødevarerministeren ligeledes vægt på, at dyrevelfærd er svært at lovgive omkring, og det kræver opbakning fra erhvervet og samlede aftaler på tværs af organisationer.

Dan Jørgensen pegede endvidere på, at han anser dyrevelfærd som et kommende konkurrenceparameter. Han mindede om, at den globale middelklasse vokser, især i Kina. Afslutningsvis benyt-

tede han et slogan med en velkendt klang: »Fremtiden ser lysere ud – vi skal fokusere på bæredygtighed, velfærd og innovation«.

Hvem skal sikre dyrevelfærd?

Med overskriften *Kan vi overlade det til forbrugerne at sikre dyrevelfærd* kastede lektor Tove Christensen, Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi, KU, bolden op til et indlæg om markedsdrevet velfærd. Hun forklarede, at i de situationer, hvor øget dyrevelfærd giver øget indtjening, har vi en »win-win« situation, men i andre tilfælde er der brug for andre incitamenter. Disse kan komme fra forbrugerne, lovgivning eller via adgang til nye markeder – som det fx er tilfældet med UK-grisen.

- Dilemmaet er, at vi har svært ved at definere dyrevelfærd, sagde Tove Christensen.

Derudover betonedede hun, at det er vigtigt, hvordan dyrevelfærd formidles til forbrugerne. En undersøgelse af forbrugernes indkøbsvaner har vist, at når vi køber fersk svinekød, er hver femte i tvivl om, hvilket mærke de køber. Derudover er betydningen af dyrevelfærd meget forskellig. Hver femte tænker slet ikke over

dyrevelfærd ved køb af svinekødsprodukter, mens en anden femtedel i høj grad tænker over dyrevelfærd.

Tove Christensen påpegede i denne forbindelse på, at der er et marked for »mellemprodukter«, hvor forbrugeren gerne vil betale lidt mere end ved konventionelle produkter for at få lidt højere dyrevelfærd. Samtidig mener hun, at det vil være en fordel med en samlet certificering af mellemprodukterne, hvorved det vil blive nemmere for forbrugeren at træffe et valg. Dette er allerede tilfældet i flere andre lande fx Holland.

Tilslut kunne Tove Christensen bekræfte Dan Jørgensens udsagn om, at en løsning på tværs af flere organisationer vil være det optimale.

- Lovgivningen skal sikre et minimum af dyrevelfærd, mens forbrugeren, detailhandlere m.fl. sammen skal skabe grundlag for en øget velfærd, konkluderede Tove Christensen.

En del af forretningen

Direktør Gitte Grønbæk,
Videncenter for Landbrug,

Kvæg, fulgte efter med overskriften *God dyrevelfærd er en forudsætning for en god forretning*. Hendes vigtigste pointe var, at

erhvervet ikke udelukkende skal måles på, hvorvidt de overholder lovgivning. Der skal indføres velfærdsparametre.

- Erhvervet skal være med til at sætte nogle fælles ambitiøse mål, forklarede hun.

Kvægerhvervet har samlet en række mål i strategien til 2018: Handling bag ord. Denne omfatter bl.a.: 50 % af

malkekvægsbesætninger skal deltage i saneringsprogrammet Operation paratuberkulose, reducere af det totale antibiotikaforbrug til køer og nedsat kalvedødelighed.

Som afslutning nævnte Gitte Grønbæk, at stramme regler ødelægger landmandens motivation, og at en producent kan overholde samtlige regler og stadig have forringet velfærd.

- Arbejdet med dyr er arbejde med biologi og dermed stor variation, understregede Gitte Grønbæk, hvorved hun forklarede, at dette vil være svært at tage højde for i en firkantet lovgivning.

Uklar lovgivning

Det sidste oplæg i første runde stod Mette S. Herskin for. Hun er ph.d. og seniorforsker ved Institut for Husdyrvidenskab, AU, og hendes indlæg var koncentreret om, at reglerne for transportegnethed er upræcise.

Mette S. Herskin fremhævede, at næsten alle dyr transporteres mindst én gang i deres liv. Der er dog ikke meget forskning på området, og lovgivningen er formuleret upræcist i forhold til, hvornår et dyr er transportegnet. Mette S. Herskin nævnte, at ifølge Transportforordningen er det ikke tilladt, at transportere syge eller tilskadede dyr. Men samtidig tillader reglerne undtagelsesvis transport af lettere tilskadede eller syge dyr, hvis de ikke bliver påført yderligere skade eller unødigt lidelse ved transpor-

ten. På grund af denne uklarhed har AU og KU netop igangsat et stort forskningsprojekt, som vil omhandle transport til slagting af kyllinger, søer og køer.

Fornemmelsen for dyr

I anden faglige runde fortalte professor i Herd management på AU, Jan Tind Sørensen, om *Den menneskelige faktor og velfærden*. Hovedpointen var ifølge Jan Tind Sørensen, at management er en væsentlig faktor i forhold til dyrevelfærd. I et studie om kalves velfærd, er der observeret meget stor spredning inden for både konventionelle og økologiske systemer.

- Systemet i sig selv er derfor ikke en garanti for god velfærd, forklarede Jan Tind Sørensen.

- Tendensen går mod større bedrifter og mere teknologi i staldene. Dette kan muligvis blive et problem, da dyrepasens tilstedeværelse kan blive til en stressfyldt oplevelse forbundet med ubehageligheder. Teknik fjerner fysisk medarbejderne fra stalden, men det giver også mulighed og behov for nye velfærdsmål, sagde han.

2 mm gør en kæmpe forskel

Dyrevelfærd omhandler ikke kun produktionsdyr. Post.doc., dyrlæge, ph.d. Iben Meyer, KU, fortalte om velfærdsproblemer hos familiedyr under titlen *Avl for forbedret velfærd hos racehunde*.

- Generelt er vores kæledyr forkælede, men det har sin pris fx overvægt og adfærdsproblemer, sagde Iben Meyer.

Inden for avl af racehunde påpegede hun tre problemstillinger: Overtypning, arvelige sygdomme og arveligt betingede adfærdsproblemer. Alle tre problemer er hyppigt forekommende i et udsnit af hunderacer. Overtypning kommer bl.a. til udtryk som vejrtrækningsbesvær hos brachycephale hunde, hvor snuden er blevet så kort, at vejrtrækningen belastes.

- En forlængelse af snuden med bare 2 mm ville gøre en kæmpe forskel for disse hunde, nævnte Iben Meyer.

Arvelige sygdomme er konsekvens af indavl, og inden for hver race findes der ifølge Iben Meyer gennemsnitlig 4-8 racespecifikke sygdomme.

Den tredje problemstilling handler om adfærdsproblemer som fx overdrevet slik-

keri og frygtsomhed. Der er endnu ikke meget viden på dette område, og der er derfor brug for mere forskning. Ifølge Iben Meyer er vejen ud af disse velfærdsproblemer en holdningsændring hos både den organiserede avl, men også hos den enkelte hundeejer, da kun 25 % af alle danske hunde er registreret med stambog. Dette skal bl.a. foregå gennem viden og oplysning til hundeejere og organisationer, ligesom det er håbet at et nyt forskningsprojekt om et fælles sygdomsregistreringssystem for familiedyr i Danmark kan bane vejen for større indsigt og viden på området.

Viden og handling

Det sidste indslag blev holdt af to studerende på veterinærmedicin under titlen *2+2=5? Er økologi lig med bedre dyrevelfærd?* I deres bachelorprojekt fra 2012 Økologisk fjerkræproduktion – sundhed og velfærd, bekræftede de tidligere oplægsholdere i, at der er stor spredning på velfærden inden for hvert enkelt produktionssystem, og at forbrugeren har svært ved at definere forskellen på de forskellige systemer.

- Forbrugernes forventninger til økologisk produktion stemmer ikke altid overens med virkeligheden, og det er svært at indfri alle forventningerne, forklarede de to studerende.

Indslaget afsluttede rækken af oplæg med fornemmelsen af, at dyrevelfærd i høj grad er et følelsesbetonet emne, hvilket stemmer overens med Dan Jørgensens indledning.

Debat

Der var ad flere omgange mulighed for at stille spørgsmål til oplægsholderne. Her spurgte næstformand for DM, Camilla Gregersen, bl.a. om velfærd skal sikres gennem lovgivning? Gitte Grønbæk svarede, at hun hellere så en øget brug af dyrevelfærdsmål frem for lovgivning. Derimod mente Tove Christensen, at der er et behov for lovgivning, da vi som forbrugere kun kan styre vores egne handlinger og ikke altid har den nødvendige viden til at træffe et kvalificeret valg. Mette S. Herskin var delvist enig i dette, så længe regler og love udarbejdes med »videnskaben i ryggen«.

Blandt deltagere var der flere, der

meldte sig på banen med spørgsmål – blandt andre spurgte Christian Fink Hansen panelet af oplægsholdere, om lovgivning kan hæve minimumsniveauet af dyrevelfærd, uden at vi tvinger forbrugere mod billigere produkter?

Tove Christensen svarede, at vi skal have fokus på mellemgruppen af produkter bl.a. ved at få lavet en samlet dyrevelfærds-certificering af disse. Det kræver, at en organisation melder sig til at stå for denne, og at de store supermarkeder bliver enige om et fælles produkt.

I den forbindelse mindede Mette S. Herskin om, at vi eksporterer langt størstedelen af vores produkter, og at de danske forbrugeres efterspørgsel ikke kan drive udviklingen alene. Jan Tind Sørensen forklarede derefter, at størstedelen af forbrugerne ikke kigger på mærker, og at der er brug for større sammenlutninger for at se en ændring.

Tak for i dag

Formændene for de respektive foreninger samlede op på efterdagens indlæg. JAs formand, Jakob Svendsen-Tune, takkede for en række spændende oplæg og konkluderede, at flere indlæg havde handlet om målsætninger frem for stram lovgivning.

- Vi har brug for et dynamisk system og sammenslutninger af interessepartier, sagde han.

Camilla Gregersen næstformand for DM konkluderede, at der er brug for at producere viden inden for dyrevelfærd.

- Der skal være et fagligt belæg for nye tiltag, så vi kommer væk fra de mere følelsesladede beslutninger. Dette skal ske i et bredt samarbejde, da der er brug for stor tværfaglighed.

Formanden for DDD, Carsten Jensen, konkluderede, at ikke kun dyrlæger skal deltage i vurderingen af velfærd. Derudover skal vi fremadrettet indstille os på helt nye velfærdsproblemer, når fisk bliver en større produktion i Danmark og måske ud i fremtiden også insekter.

Deltagerne kunne forlade en vellykket konference med en masse nye inputs og stor tværfaglighed. Debatten fortsatte efterfølgende på Christiansborgs gange, og forhåbentlig når de helt ind på Dan Jørgensens kontor. ■